

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: BB-71S/89/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6022200617
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Matúš Škarbala
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2025:6022200617.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Matúša Škarbalu (sudca spravodajca) a členiek senátu JUDr. Silvie Zdráhalovej Rúfusovej a JUDr. Andrey Soukupovej, v právnej veci žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX/XX, XXX XX C. D., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Banská Bystrica, so sídlom Skuteckého 30, 971 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBB/22015/2022 zo dňa 06.12.2022, takto

rozhodol:

I. Súd správnu žalobu z a m i e t a.

II. Žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobca (ďalej aj ako „žiadateľ“) žiadosťou doručenou žalovanému dňa 22.11.2022 požiadal o poskytnutie právnej pomoci vo veci podania dovolania na Najvyšší súd Slovenskej republiky proti Uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/60/2022-112 zo dňa 17.08.2022 a proti Uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/59/2022-106 zo dňa 17.08.2022 (ďalej aj ako „žiadosť“), v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o poskytovaní právnej pomoci“).

2. Žalovaný dňa 25.11.2022 vydal rozhodnutie o prerušení konania č. KaBB/22015/2022, ČRZ: 132926/2022, ktorým prerušil konanie o žiadosti žalobcu a zároveň ho vyzval, aby v lehote pätnástich dní odo dňa doručenia rozhodnutia odstránil nedostatky svojej žiadosti
2 BB-71S/89/2022

a doplnil vyplnený a podpísaný formulár žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, v ktorom je potrebné špecifikovať právnu vec, ktorej sa žiadosť o poskytnutie právnej pomoci týka, ako aj fotokópiu rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, proti ktorému mieni podať dovolanie.

3. Žalobca dňa 02.12.2022 doplnil formulár žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, v ktorom uviedol ako dôvod ustanovenie zástupcu na podanie dovolania proti vydanému rozhodnutiu vo veci záhrad tak ako uviedol vo svojej žiadosti s tým, že ide o dovolanie voči rozhodnutiam Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorých spisové značky uviedol v podanej žiadosti. V predmetom formulári žalobca uviedol, že je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 381,06 eur, pričom iné dávky nepoberá. V časti výdavkov uviedol, že okrem obvyklých výdavkov na bývanie, stravu, ošatenie, hygienu, zdravotnú starostlivosť, je voči nemu vedená exekúcia pod spisovou značkou 244EX 713/20, predmetom ktorej je vymoženie

sumy vo výške 4 081,70 eur, o čom priložil aj Exekučný príkaz k príkazu na začatie exekúcie zo dňa 27.06.2022 a zároveň je dlžníkom Justičnej pokladnice ako oprávneného v konaní vedenom pod sp. zn. E 6308875321 vedenom na Krajskom súde v Bratislave, o čom priložil prvú stranu uznesenia, z ktorého vyplynulo, že Krajský súd v Bratislave nariadil na uspokojenie prednostnej pohľadávky oprávneného vo výške 656,85 eur výkon rozhodnutia zrážkami uvedenej sumy zo mzdy, respektíve iných príjmov, ktoré žalobcovi ako povinnému nahrádzajú mzdu.

4. Z obsahu administratívneho spisu ďalej vyplýva, že žalovaný si zaobstaral Potvrdenie o výplate dôchodkových dávok žalobcu v období od 01.05.2022 do 30.11.2022, z ktorého vyplynulo, že žalobca bol v uvedenom období poberateľom invalidného dôchodku vo výške 439,90 eur mesačne a v júli 2022 bol žalobcovi poukázaný 13. dôchodok v sume 226,03 eur. Zároveň súčasťou administratívneho spisu je Potvrdenie o výplate dôchodkových dávok spoločne posudzovanej osoby, manželky žalobcu A. A., ktorá bola v období od 01.05.2022 do 30.11.2022 poberateľkou invalidného dôchodku vo výške 276,40 eur mesačne a v uvedenom období jej bol poukázaný 13. dôchodok v mesiaci júl 2022 v sume 284,89 eur. Z obsahu administratívneho spisu je tiež zrejmé, že vykonanou lustráciou vlastníctva nehnuteľností zo dňa 27.10.2022 bolo žalovaným zistené, že žalobca nebol k uvedenému dňu vlastníkom žiadnych nehnuteľností a lustráciou v Živnostenskom registri Slovenskej republiky bolo zistené, že žalobca bol samostatne zárobkovo činnou osobou podnikajúcou pod obchodným menom Ján Ješko, NOUBLE EUROPEEN do 03.12.2013. Žalobca nebol ku dňu 27.10.2022 vedený v Obchodnom registri Slovenskej republiky.

5. Žalovaný následne rozhodol o žiadosti žalobcu rozhodnutím č. KaBB/22015/2022 zo dňa 06.12.2022, ktorým nepriznal žalobcovi ako žiadateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci (ďalej aj ako „napadnuté rozhodnutie“). Žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že započítateľný príjem žiadateľa a jeho spoločne posudzovanej osoby v mesiaci podania žiadosti (november 2022) bol vo výške 716,30 eur a presahuje 1,4/1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime (ďalej aj ako „zákon o životnom minime“) pre 2 plnoleté fyzické osoby, teda sumu 558 eur/637 eur, platné od 01.07.2022. Započítateľný príjem žiadateľa a jeho spoločne posudzovanej osoby v šiestich
3 BB-71S/89/2022

mesiacoch pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (apríl 2022 až september 2022) presahovali 1,4/1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom o životnom minime pre 2 plnoleté fyzické osoby, teda sumu 558 eur/637 eur, platné od 01.07.2022, aj sumu 519 eur/593 eur, platné od 01.07.2021. Žalovaný preto podmienku materiálnej núdze v zmysle § 4 ods. 1 písm. písm. i) zákona o poskytovaní právnej pomoci považoval za nesplnenú.

6. Žalovaný ďalej v odôvodnení uviedol, že na základe skutočnosti, že vo veci, s ktorou sa žiadateľ na centrum obrátil, nebola splnená podmienka materiálnej núdze, čím žiadateľ nespĺnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, mal žalovaný za to, že nie je nevyhnutne potrebné zaujať stanovisko k tomu, či žiadateľ spĺňa podmienku, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, hodnoty sporu a či si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom. Žalovaný sa tak nezaoberal splnením ďalších podmienok, ktoré by tak zbytočne zaťažovalo žiadateľa byrokratickým postupom. Zároveň by dochádzalo k nehospodárnemu nakladaniu s finančnými prostriedkami štátu.

7. Na základe dokladov o príjme žiadateľa mal žalovaný za preukázané, že žiadateľ nespĺňa zákonom stanovenú podmienku – stav materiálnej núdze. Žalovaný s poukazom na § 6 ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci uviedol, že právna úprava v prípade, ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, dáva žalovanému možnosť, nie povinnosť, právnu pomoc poskytnúť, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Žalovaný mal za to, že zákon o poskytovaní právnej pomoci mu zveril, aby sám v rámci voľnej úvahy rozhodol o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Pod tými je možné podľa žalovaného rozumieť, že ide o taký právny stav, ktorý by mal byť posudzovaný s osobitným zreteľom a hodný osobitnej ochrany zákonom. Podľa interného usmernenia žalovaného sú primeranými okolnosťami, ktoré sú podmienkou poskytnutia právnej pomoci podľa uvedeného ustanovenia zákona o poskytovaní právnej pomoci, sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci

alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Žalovaný mal za to, že prípad, s ktorým sa žalobca ako žiadateľ obrátil na žalovaného sa týka dovolania proti rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici, kde v prípade neúspechu v spore nedôjde v žiadnom prípade k vážnym následkom alebo vážnej ujme na živote a zdraví žiadateľa.

8. Žalovaný vo vzájomnej súvislosti posúdil rozsah prekročenia podmienky materiálnej núdze, ako aj povahu veci, pre ktorú žiadateľ žiada poskytnúť právnu pomoc, pričom dospel k uvedenému záveru. Nepriznanie právnej pomoci ešte neznamená neúspech v prípadnom súdnom konaní. Taktiež nie je vylúčené, že žiadateľovi by v súdnom konaní bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože zákon o poskytovaní právnej pomoci upravuje iné kritériá pri posudzovaní odkázanosti žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci ako civilný sporový poriadok pri posudzovaní oslobodenia od súdnych poplatkov (§ 254 CSP). Vzhľadom na to, že žalovaný mal na základe údajov uvedených v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a priložených listinných dokladov preukázané, že žiadateľ nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákonných ustanovení, rozhodol tak, že žiadateľovi nepriznal nárok
4 BB-71S/89/2022

na poskytnutie právnej pomoci. V závere odôvodnenia žalovaný podotkol, že žiadateľ rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici žalovanému ani nedoručil. Zároveň poukázal na to, že pokiaľ žiadateľ trvá na iniciovaní súdneho konania v právnej veci o dovolaní proti rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici, potom vedenie konania o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci nemá vplyv na prípadné prerušenie prekluzívnej lehoty, ktorá má podľa žiadateľa uplynúť 10.12.2022. Napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručené dňa 07.12.2022.

Správna žaloba – žalobné body

9. Správnu žalobou, doručenou pôvodne Krajskému súdu v Banskej Bystrici dňa 13.12.2022, sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného s tým, že navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec vrátiť žalovanému opätovne na rozhodnutie.

10. Žalobca mal za to, že žalovaný mu mal priznať poskytnutie právnej pomoci aspoň čiastočne (v jednej polovici nákladov na advokáta, ktorý by mu bol ustanovený) pre konanie vo veci podania dovolania týkajúceho sa pozemkov, ktoré užíva už viac ako 40 rokov. Žalobca v správnej žalobe uviedol, že ide o právne náročnú vec, preto žiadal o poskytnutie právnej pomoci. Zdôraznil, že je osobou, ktorá nemá právnické vzdelanie a nemôže si dovoliť platiť právneho zástupcu, pretože je invalidným dôchodcom od roku 1992 a žije pod hranicou mzdy hospodárskeho pracovníka, teda v chudobe. Žalobca pritom poukázal na článok 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania a to za podmienok ustanovených zákonom.

11. Žalobca mal za to, že napadnutým rozhodnutím žalovaného došlo k porušeniu jeho základných práv zakotvených v Ústave Slovenskej republiky, v Ústavnom zákone č. 23/1991, v Občianskom zákonníku, v Charte základných práv Európskej únie a v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobca mal za to, že žalovaný sa nevenoval podstate veci a pochybil pri rozhodovaní, čím zanedbal základné práva žalobcu, nakoľko žalovaný mu neposkytol spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov.

12. Podľa žalobcu v napadnutom rozhodnutí žalovaného nebola daná presvedčivá a jasná odpoveď na všetky podstatné otázky a v rozpore s vykonaným dokazovaním prijal žalovaný amorálny záver, pričom bolo preukázané, že práve žalovaný neuniesol dôkazné bremeno.

13. Žalovaný v prípade rozhodovania o žiadosti žalobcu nevzal do úvahy žalobcom prezentované dôvody v podanej žiadosti, v dôsledku čoho došlo k odopretiu spravodlivosti. Závery žalovaného v rozhodnutí sú nesprávne a arbitrárne, pretože nezodpovedajú účinnej právnej úprave a vo svojich dôsledkoch znamenajú pre žalobcu porušenie ním označených práv a slobôd.

5 BB-71S/89/2022

14. Žalobca opätovne zdôraznil, že vec, pre ktorú žiadal poskytnutie právnej pomoci je po právnej stránke komplikovaná, preto bolo potrebné, aby bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom - advokátom. Uvedené je odôvodnené najmä tým, že podľa § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku je potrebné mať pre dovolacie konanie právneho zástupcu.

15. Vzhľadom na už uvedené mal žalobca za to, že napadnutým rozhodnutím žalovaného boli porušené jeho základné práva a slobody zo strany žalovaného a jeho pracovníka. V napadnutom rozhodnutí boli uvedené zavádzajúce skutočnosti a skutočnosti, ktoré nie sú ničím podložené.

16. Žalobca zároveň vyslovil požiadavku, aby žalovaný opätovne posúdil jeho odkázanosť na požadovanú pomoc pre podanie dovolania na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

17. Žalobca v závere správnej žaloby tiež poukázal, že súčasťou jeho žiadosti boli aj jeho mesačné náklady ako aj jeho manželky, ktorá je tiež invalidnou dôchodkyňou, pričom údaje o výške ich dôchodkov sú ľahko overiteľné a tieto môže potvrdiť aj Sociálna poisťovňa. Žalobca mal teda za to, že žalovaný vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia jeho finančnej situácie, pričom pracovník žalovaného vychádzal z kópie spisu KaBB/19878/2022, pričom pracovník žalovaného je neznalý veci, pretože ak by si pozrel spis KaBB/17945/2022 zo dňa 25.11.2022, tak by zistil, že žalobcovi bolo priznané poskytnutie právnej pomoci. Dotknutý pracovník si tabuľku výdavkov žiadateľa z predmetného spisu nezabezpečil, ani ju od žalobcu výslovne nežiadal, čo považoval žalobca za nekonvenčné. Žalobca tiež rozporoval výšku žalovaným zisteného invalidného dôchodku žalobcu spoločne s posudzovanou osobou vo výške 716,30 eur, ktorú žalobca považoval za nesprávnu, nakoľko nikdy s manželkou nedosiahli takýto príjem a zároveň žalobca má na jeho dôchodok stanovené zrážky, a to exekučné zrážky, ako aj zrážky vykonávané Justičnou pokladnicou. Žalobca mal za to, že žalovaným vyčíslená výška príjmov vo výške 716,30 eur predstavovala naopak výdavky žalobcu a jeho manželky.

Vyjadrenie žalovaného

18. Žalovaný v písomnom vyjadrení k správnej žalobe uviedol, že žalobca sa vo svojej správnej žalobe nevyjadril k podstate veci a ani neuviedol dôvody, z ktorých by bolo zrejmé, že žalovaný vo svojom rozhodovaní pochybil a mal by zmeniť svoje rozhodnutie. Žalovaný mal za to, že postupoval v procese rozhodovania o nároku na poskytnutie právnej pomoci vo veci žalobcu podľa ustanovení zákonov a interných predpisov s odbornou starostlivosťou. Považoval žalobu žalobcu za nedôvodnú a všetky argumenty, pre ktoré bolo vydané rozhodnutie uviedol podrobne vo svojom rozhodnutí. Preto navrhol žalobou napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť.

19. Zároveň žalovaný poukázal na ustanovenie § 4 písm. i), § 6, § 6a, § 7 ods. 4 a § 4 ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, pričom zopakoval skutočnosti vyplývajúce z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia o výške príjmu žalobcu aj spoluposudzovanej osoby. Zopakoval, že u žalobcu nebola splnená podmienka materiálnej núdze, čím žalobca nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc. Žalovaný sa
6 BB-71S/89/2022

tak ďalej nezaoberal splnením ďalších podmienok. Taktiež zopakoval, že podľa § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci má žalovaný možnosť, nie povinnosť, právnu pomoc poskytnúť v prípade, ak príjmy žiadateľa prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze. Okolnosti žalobcu nenasvedčovali tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky a spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žalobcu.

Vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného (replika žalobcu)

20. V rámci repliky žalobcu uviedol, že žalovaný a jeho pracovník svojím konaním sústavne spôsobujú pre žalobcu nepriaznivé veci, nepostupujú pri rozhodovaní v súlade s procesnými predpismi, ale rozhodujú tak, ako im to vyhovuje. Zopakoval, že mu bolo upreté zákonné právo byť zastúpený právnym zástupcom v konaní, pre ktoré požadoval ustanovenie advokáta v dovolacom konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Neúspech vo veci, v ktorej mu bolo odmietnuté poskytnutie pomoci utrpel závažné následky, ktoré už nebude možné vziať nikdy späť. Žalobca tiež poukázal na to, že v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 2C/21/2021 mu bolo uznesením

zo dňa 06.04.2022 priznané plné oslobodenie od súdnych poplatkov, čo podľa žalobcu preukazuje jeho odkázanosť na poskytnutie právnej pomoci. Žalobca ďalej poukázal na konkrétne ustanovenia Občianskeho zákonníka, Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, k porušeniu ktorých malo rozhodnutím žalovaného dôjsť. Žalobca k svojmu vyjadreniu pripojil aj: Uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 2C/21/2021 zo dňa 06.04.2022 o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v tomto správnom súdnom konaní (BB-71S/89/2022), Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, Žiadosť o pomoc a poskytnutie právnej pomoci zo dňa 10.10.2021, ako aj Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci podania dovolania na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

21. Na výzvu správneho súdu žalobca podaním doručeným dňa 16.02.2024 a opätovne podaním doručeným dňa 27.03.2024 požiadal o nariadenie pojednávania v predmetnej veci a zároveň požiadal o poskytnutie právnej pomoci na zastupovanie v tejto právnej veci. Správny súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „správny súd“) podaním zo dňa 26.02.2024 žalobcovi oznámil, že v tomto konaní nemusí byť podľa § 43 ods. 2 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) povinne zastúpený advokátom, pričom ho tiež poučil, že má podľa § 26 ods. 2 SSP ako účastník konania vždy možnosť si zvoliť advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci a žiadať o bezplatnú právnu pomoc. Vzhľadom na uvedené správny súd žalobcu poučil o tom, že nie je v právomoci správneho súdu ustanoviť účastníkovi konania právneho zástupcu a to ani na jeho výslovnú žiadosť (Oznámenie na č. I. 49 p. v.).

22. Správny súd kontrolou súdneho spisu pred nariadením pojednávania vo veci samej zistil, že žalobca nepredložil k správnej žalobe vyhotovenie napadnutého rozhodnutia žalovaného, pričom z obsahu správnej žaloby, ako aj z vyjadrenia žalovaného a ním predloženého 7 BB-71S/89/2022

administratívneho spisu bolo napadnuté rozhodnutie stotožnené, preto správny súd ustálil, že napadnutým rozhodnutím v tomto konaní je rozhodnutie žalovaného sp. zn. KaBB/22015/2022, zo dňa 06.12.2022, ktorého fotokópia bola žurnalizovaná v súdnom spise (na č. I. 55 – 56 p. v.), o čom sa v súdnom spise nachádza Úradný záznam (na č. I. 54 p. v.).

23. Po nariadení termínu pojednávania vo veci samej na deň 18.12.2024 bola do súdneho spisu pripojená fotokópia podania žalobcu doručená správne súdu dňa 27.11.2024 s uvedením spisovej značky iného súdneho konania vedeného na Správnom súde v Banskej Bystrici (BB-76S/79/2022), obsahom ktorého však mala byť námietka zaujatosti sudcov senátu Správneho súdu v Banskej Bystrici (4S), ako aj ostatných sudcov a všetkých zamestnancov Správneho súdu v Banskej Bystrici. Podanie žalobcu bolo po zrušení termínu pojednávania s vyjadrením všetkých sudcov Správneho súdu v Banskej Bystrici predložené Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky. Po tom ako bol súdny spis predložený Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky žalobca doručil správne súdu ďalšie podanie doručené dňa 16.12.2024, ktoré smerovalo k tomuto konaniu (vedenému pod spisovou značkou BB-71S/89/2022) a ktoré bolo označené ako „Vznesenie námietky zaujatosti sudcov daného senátu a súdu a zamestnancov súdu Správneho súdu Banská Bystrica“, preto bolo podanie doposlané dňa 17.12.2024 Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky k spisovej značke 4Snz/2/2024.

24. Prípisom zo dňa 11.12.2024 Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vrátil spis bez rozhodnutia o námietke zaujatosti podaním doručeným dňa 23.12.2024 s tým, že námietka zaujatosti musí spĺňať náležitosti uvedené v ustanovení § 90 ods. 2 SSP, pričom po preskúmaní obsahu uplatnenej námietky zaujatosti Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konštatoval, že táto neobsahuje obligatórne obsahové náležitosti v zmysle § 57 ods. 1 a § 90 ods. 2 SSP, nakoľko žalobca neoznačil konania, ktorých sa má uvedená námietka zaujatosti týkať, pričom ani z obsahu podania nie je možné určiť, či sa uvedená námietka zaujatosti týka aj konania v predloženej veci. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky tiež konštatoval, že v podaní žalobcu absentujú akékoľvek dôvody, pre ktoré vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom ako aj zamestnancom Správneho súdu v Banskej Bystrici a rovnako aj akékoľvek dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Namietaní sudcovia Správneho súdu v Banskej Bystrici zároveň vo svojom pripojenom vyjadrení uviedli, že sa necítia byť zaujatí zo žiadneho zákonom predpokladaného dôvodu. Z ustanovení SSP vyplýva, že konajúci súd nie je povinný vyzvať účastníka

konania na odstránenie väd podania, tieto obsahové nedostatky už nie je možné napraviť. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky preto s poukazom na § 90 ods. 2 SSP dospel záveru, že na námietku zaujatosti sa v zmysle § 90 ods. 2 SSP neprihliada a preto nemala byť ani predložená na rozhodnutie Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky a vec bola vrátená správneému súdu na ďalší postup v konaní.

Posúdenie opodstatnenosti žaloby, podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov súdom 8 BB-71S/89/2022

25. Na základe zákona č. 151/2022 Z.z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešiel od 01.06.2023 výkon súdnictva z krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov. V dôsledku uvedeného došlo aj k prechodu výkonu súdnictva z Krajského súdu v Banskej Bystrici na Správny súd v Banskej Bystrici a vec pôvodne vedená na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod spisovou značkou 71S/89/2022 je vedená na Správnom súde v Banskej Bystrici pod spisovou značkou BB-71S/89/2022.

26. Na prejednanie veci správny súd nariadil pojednávanie podľa § 107 ods. 1 písm. a) SSP na žiadosť žalobcu na deň 19.02.2025.

27. Predseda senátu na nariadenom pojednávaní oboznámil s podaním žalobcu doručeným správneému súdu dňa 18.02.2025, teda deň pred pojednávaním, ktoré žalobca označil ako „Vec: Plne a opakovane a relevantne podávam námietku zaujatosti – v danom konaní sp. BB-71S/89/2022 a to v zmysle zákonov Slovenskej republiky vznesenie námietky o zaujatosti sudcov daného senátu a súdu/ a zamestnancov súdu/ Správneho súdu Banská Bystrica“, z ktorého vyplynulo, že síce smeruje k tejto právnej veci (vedenej pod sp. zn. BB-71S/89/2022), ale žalobca v ňom uviedol rovnaké tvrdenia ako tie, ktoré uviedol už v pôvodne podanom podaní zo dňa 27.11.2024 (ktoré Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vyhodnotil ako neobsahujúce náležitosti námietky zaujatosti v zmysle ustanovení SSP), preto senát správneho súdu posúdil toto podanie žalobcu zo dňa 18.02.2025 a rozhodol, že na toto podanie nebude prihliadať, ani vec predkladať nadriadenému súdu, nakoľko išlo o podanie, ktoré nemalo náležitosti námietky zaujatosti v zmysle ustanovenia § 90 ods. 2 SSP, keďže neobsahovalo konkrétne dôvody, pre ktoré majú byť sudcovia tohto senátu (3S) vylúčení, ako ani to, kedy sa žalobca podávajúci námietku o dôvode vylúčenia dozvedel a nepredložil ani žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Zároveň senát správneho súdu nezhliadol dôvod na odročenie pojednávania, nakoľko na odstránenie väd námietky zaujatosti sa nepoužije ustanovenie § 58 ods. 1 SSP (§ 90 ods. 2 posledná veta SSP). Pojednávanie pred správneým súdom sa zúčastnil poverený zástupca žalovaného. Na pojednávanie sa nedostavil žalobca, ktorému bolo predvolanie na pojednávanie doručené dňa 06.02.2025, pričom žalobca svoju neúčast' neospravedlnil, ani nepožiadaval o odročenie pojednávania. Preto správny súd pojednával v neprítomnosti žalobcu.

28. Na pojednávaní poverený zástupca žalovaného uviedol, že žalovaný trvá na nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi, ako aj na dôvodoch uvedených v napadnutom rozhodnutí. Mal za to, že sa dostatočne vysporiadal s podanou žiadosťou žalobcu o poskytnutie právnej pomoci a vysporiadal sa aj s tým, že v danej veci neboli dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali poskytnutie právnej pomoci žalobcovi. Vzhľadom na uvedené mal za to, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je vecne správne. V rámci záverečného slova poverený zástupca žalovaného uviedol, že sa pridržiava písomných podaní a vyjadrení k správnej žalobe a navrhol, aby správny súd žalobu žalobcu zamietol.

9 BB-71S/89/2022

29. Správny súd v Banskej Bystrici, ako súd vecne príslušný podľa § 10 SSP a miestne príslušný podľa § 13 ods. 1 SSP, preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, v rozsahu a z dôvodov správnej žaloby (§ 134 SSP) a dospel k záveru, že správna žaloba je nedôvodná, preto podľa § 190 SSP správnu žalobu žalobcu zamietol.

30. Podľa § 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom

fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

31. Podľa § 4 ods. 1 písm. i) zákona o poskytovaní právnej pomoci, materiálnoú núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, 1e) alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima²⁾ a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

32. Podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

33. Podľa § 6a ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom²⁾ a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu;^{5a)} splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

34. Podľa § 6b ods. 1 a 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods. 1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti. (2) Ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

10 BB-71S/89/2022

35. Podľa § 7 (Posudzovanie materiálnej núdze) ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu 6) po odpočítaní

- a) poistného na verejné zdravotné poistenie,
- b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,
- c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a
- d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.⁶⁾

36. Podľa § 7 (Posudzovanie materiálnej núdze) ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, za príjem podľa tohto zákona sa považujú aj

- a) príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu,⁶⁾ okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu,
- b) sumy vreckového pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné ustanovené osobitným predpisom,⁷⁾
- c) náhrady niektorých výdavkov zamestnancov do výšky ustanovenej osobitným predpisom,⁸⁾
- d) ďalšie príjmy fyzických osôb podľa osobitných predpisov po odpočítaní dane z príjmu fyzickej osoby.⁹⁾

37. Podľa § 7 (Posudzovanie materiálnej núdze) ods. 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci, z príjmov fyzických osôb, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu,¹⁰⁾ sa za príjem podľa tohto zákona nepovažujú príjmy poskytované ako

- a) dávka a príspevky k dávke v hmotnej núdzi a jednorazová dávka v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu,11)
- b) peňažné príspevky občanom s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu,12)
- c) materské podľa osobitného predpisu,13)
- d) dávky štátnej sociálnej podpory podľa osobitného predpisu,14)
- e) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- f) štipendiá okrem štipendia poskytovaného študentovi v doktorandskom študijnom programe v dennej forme štúdia podľa osobitného predpisu.14a)

38. Podľa § 7 (Posudzovanie materiálnej núdze) ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci, príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

11 BB-71S/89/2022

39. Podľa § 7 (Posudzovanie materiálnej núdze) ods. 5 zákona o poskytovaní právnej pomoci, za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnutelné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu.15)

40. Správny súd v prvom rade zdôrazňuje, že úlohou súdu v správnom súdnom konaní je chrániť práva a právom chránené záujmy fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy, najmä pred svojvôľou a porušovaním práv účastníkov konania zo strany orgánov verejnej správy. Správny súd ďalej upriamuje pozornosť na to, že zákon č. 327/2005 Z. z. predstavuje pozitívny záväzok štátu umožniť prístup k spravodlivosti (k právu na súdnu ochranu) aj osobám materiálne znevýhodneným tak, aby tieto osoby v dôsledku svojho nedostatočného finančného zázemia neprišli o právo na právnu pomoc, a to najmä v konaní pred súdom. Účel zákona č. 327/2005 Z. z. je *expressis verbis* vyjadrený v § 1, podľa ktorého účelom zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov. Správny súd poukazuje na to, že účel zákona je vo vzťahu k rozhodovaniu o nárokoch podľa zákona č. 327/2005 Z. z. významným interpretačným hľadiskom aj v zmysle rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít (por. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/60/2009 zo dňa 17.02.2010).

41. Z ustanovenia § 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci vyplýva jeho účel, a to vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. V takom prípade je viac ako vhodné stanoviť podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť, a to predovšetkým v snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy. Uvedené plne korešponduje aj s obsahom dôvodovej správy k zákonu o poskytovaní právnej pomoci, v ktorej sa uvádza, že „poskytovanie právnej pomoci tak, ako je navrhnuté v tomto návrhu zákona predstavuje zlepšenie minimálnej právnej ochrany, ktorú zakotvuje Ústava Slovenskej republiky. Návrh zákona komplexne upravuje poskytovanie právnej pomoci oprávneným osobám. Táto právna pomoc bude poskytovaná pred, počas i po skončení súdneho konania, teda nebude obmedzená len na poskytovanie právneho poradenstva tak ako to bolo doteraz. Ustanovujú sa kritériá, podľa ktorých sa bude posudzovať oprávnenosť žiadateľov o právnu pomoc, aby sa predišlo jej zneužívaniu neoprávnenými osobami. Návrh zákona kladie základy inštitucionálneho zabezpečenia posudzovania žiadostí a samotného poskytovania právnej pomoci, zakotvuje postup pri žiadaní o poskytnutie právnej pomoci,

12 BB-71S/89/2022

rozhodovanie o jej poskytnutí a možnosť jeho preskúmania súdom.“ Účelom zákona je teda vytvoriť komplexný systém poskytovania právnej pomoci určitému okruhu osôb v určitom vopred vymedzenom okruhu vecí. Ide o fyzické osoby, ktoré si v dôsledku svojej finančnej a majetkovej situácie nemôžu dovoliť právne služby komerčného charakteru na riadne Ústavou Slovenskej republiky garantované uplatnenie alebo ochranu svojich práv. Predmetom úpravy zákona sú podmienky vzniku nároku na poskytnutie takéhoto druhu právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci, jednak vo vnútroštátnych sporoch a jednak v cezhraničných sporoch, a rámec inštitucionálneho a finančného zabezpečenia právnej pomoci. Vychádzajúc z účelu a zmyslu zákona, ktorým zákonodarcu sledoval vytvorenie systému poskytovania právnej pomoci a zabezpečenie jej poskytovania v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, je centrum právnej pomoci povinné zaobstarať si na účely rozhodovania podklady relevantné pre vydanie rozhodnutia. V rámci toho je povinné postupom v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 32 ods. 1 Správneho poriadku, zistiť skutočný stav v prejednávanej veci tak, aby v súlade s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky bola zistená materiálna pravda, na základe ktorej by mohol spravodlivo a v súlade so zákonom rozhodnúť o tom, či vzhľadom na všetky skutkové okolnosti daného prípadu žiadateľ spĺňa zákonné podmienky pre priznanie (resp. nepriznanie) právnej pomoci na ochranu jeho práv. Tejto svojej povinnosti sa centrum nemôže zbaviť, je jeho povinnosťou postupovať pri výklade a aplikácii zákonov ústavne konformným spôsobom. V § 3 je vymedzená vecná a osobná pôsobnosť zákona. Vo vnútroštátnych sporoch sa zákon vzťahuje na občianskoprávne, pracovnoprávne a rodinnoprávne vzťahy. V prípade cezhraničných sporov je vecná pôsobnosť rozšírená aj na obchodnoprávne veci, čo vyplýva zo záväzku Slovenskej republiky riadne transponovať predmetnú smernicu. Pri vytváraní a následnom fungovaní systému poskytovania právnej pomoci podľa tohto zákona ide o špecifický druh poskytovania právnej pomoci pre tých, ktorí si ju vzhľadom na svoju finančnú a majetkovú situáciu nemôžu dovoliť a tento druh právnej pomoci teda nebude v žiadnom smere konkurovať komerčnému poskytovaniu právnych služieb podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z.

42. Právo na poskytnutie právnej pomoci vzniká za súčasného splnenia troch podmienok: 1/ žiadateľ sa nachádza v stave materiálnej núdze definovanej týmto zákonom, 2/ nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a 3/ hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej zákonom, okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

43. V prejednanom prípade žalovaný postupom podľa citovaných ustanovení § 6 ods. 1 a § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci dospel k záveru o neposkytnutí právnej pomoci žalobcovi vzhľadom na to, že nespĺňal podmienku materiálnej núdze, keďže príjem žalobcu a jeho manželky ako spoluposudzovanej osoby v šiestich mesiacoch pred podaním žiadosti presahoval 1,4/1,6-násobok sumy životného minima. Žalobca v správnej žalobe v zásade len všeobecne namietal porušenie jeho základných práv tým, že sa žalovaný sa v napadnutom
13 BB-71S/89/2022

rozhodnutí dostatočne nezaoberal dôvodmi jeho žiadosti, náročnosťou veci, pre ktorú žiadal o poskytnutie právnej pomoci, a poukazoval pritom na svoju nepriaznivú životnú a sociálnu situáciu.

44. Vo všeobecnosti je nutné zdôrazniť, že napriek stanoveniu určitých podmienok, poskytovanie právnej pomoci predstavuje zlepšenie minimálnej právnej ochrany, ktorú zakotvuje Ústava Slovenskej republiky. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Keďže by bolo však neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t.j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t.j. systémom „každému a vo všetkom“), pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch. Pre posudzovanie materiálnej núdze platia ustanovenia § 7 tohto zákona. Pri posudzovaní zrejmej

bezúspešnosti sporu centrum prihliada len na formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa. Keďže by však nebolo žiadúce, aby zodpovedný orgán prejeduroval možný výsledok sporu z vecnej stránky, a tým zasahoval do právomoci súdu, zamietnutie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci z tohto dôvodu bude prijateľné iba v zrejmých prípadoch, napr. uplynutie prekluzívnej lehoty. Pokiaľ ide o poslednú podmienku týkajúcu sa hodnoty sporu, návrh predkladateľa vychádza z logickej premisy, aby náklady, ktoré štátu vzniknú v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci neboli v zjavnom negatívnom nepomere k celkovej hodnote sporu. Predpokladá sa, že v takých prípadoch by účastník ani inak nevyužil odbornú právnu pomoc, a to z hľadiska jej ekonomickej neefektívnosti. Vyňaté sú spory, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslíť v peniazoch. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v Rozsudku sp. zn. 6Svk/16/2023 zo dňa 27.07.2023 okrem iného uviedol, že „rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvyš nutné brať do úvahy článok 13 Ústavy Slovenskej republiky tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom...Za plne opodstatnené a legitímne potom treba považovať napríklad oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo či už zo skutkových tvrdení žiadateľa, bez potreby vykonávania dokazovania, nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť, napríklad v prípade zániku práva uplynutím času, dôkaznej núdze a podobne. Za účelom odbremenenia súdov napríklad od tzv. šikanózných a bagateľných návrhov zákon č. 327/2005 Z. z. ustanovením § 8 žalovanému zveril právomoc tieto návrhy „eliminovať“ v podobe vydávaní negatívnych rozhodnutí o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, a to z dôvodu nesplnenia jednej z kumulatívnych podmienok priznania tohto nároku (§ 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).“ Vzhľadom na uvedené správny súd vyhodnotil námietku žalobcu o porušení jeho základných práv napadnutým rozhodnutím žalovaného za vyjadrenie všeobecného nesúhlasu s negatívnym rozhodnutím žalovaného v podobe nepriznania právnej pomoci. Argumentácii žalobcu spočívajúcej v jednoduchom konštatovaní porušenia jeho základných práv bez konkrétneho zdôvodnenia toho, v čom žalovaný konal nezákonne, resp. v rozpore
14 BB-71S/89/2022

s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami, nemohol správny súd priznať úspech. Pokiaľ žalobca namietal, že postupom žalovaného v prejednávanej veci došlo k zásahu do jeho práv na súdnu a inú právnu ochranu garantovaných mu ústavou, správny súd poukazuje na čl. 13 ods. 2, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, v ktorých sú ustanovené možnosti obmedzenia základných práv a slobôd. Ako vyplýva z čl. 13 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Následne, zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky (čl. 13 ods. 3 ústavy); a napokon pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ (čl. 13 ods. 4 ústavy). Cieľom právnej úpravy zákona o poskytovaní právnej pomoci bolo okrem iného určiť medze pre posudzovanie pomerov žiadateľov o bezplatnú právnu pomoc tak, aby bol daný čo najužší priestor pre voľnú úvahu Centra právnej pomoci ako orgánu s právomocou v týchto veciach rozhodovať. To sa odrazilo v jednoznačnom ustanovení hornej hranice príjmu pre priznanie nároku na úplne bezplatnú právnu pomoc, resp. na čiastočne uhrádzanú právnu pomoc. Cieľom zákonodarcu je zabezpečiť reálny prístup k Ústavou deklarovaným právam fyzických osôb všetkým fyzickým osobám, ktoré sa ocitli v materiálnej núdzi bez rozdielu, teda bez diskriminácie, založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie. Zákon vymedzuje stav materiálnej núdze ako jednu z podmienok práva na poskytnutie právnej pomoci tak, že hranicu materiálnej núdze ustanovuje na úrovni 1,4/1,6-násobku sumy životného minima ustanoveného osobitnými predpismi a jej ďalšiu podmienku, že žiadateľ si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojim majetkom. Zákonodarcu týmto zákonom súčasne splnil povinnosť transpozície smernice Rady č. 2003/8/ES zo dňa 27.01.2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch, a teda harmonizácie s právom Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

45. Podmienka týkajúca sa majetkových pomerov je určená pre poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti žiadateľa príjmom nepresahujúcim 1,4-násobok sumy životného minima (stanoveného zákonom o životnom minime v znení Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 372/2004

Z. z.), a zároveň nemožnosťou zabezpečiť si právnu pomoc vlastným majetkom. Pre poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou je táto podmienka určená príjmom v rozmedzí nad 1,4-násobok sumy životného minima a zároveň pod 1,6-násobok sumy životného minima, a zároveň nemožnosťou zabezpečiť si právnu pomoc vlastným majetkom. Vymedzenie pojmu príjem fyzickej osoby, ako aj negatívne vymedzenie tohto pojmu (čo sa za príjem nepovažuje), je vymedzené v § 7 ods. 1, 2 a 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Posúdenie príjmu v prejednávanej veci v tom zmysle, čo bolo potrebné považovať za príjem žalobcu ako žiadateľa o právnu pomoc, nebolo sporné. Žalovanému z ustanovenia § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci vyplývala povinnosť zisťovať príjem žalobcu v tom kalendárnom mesiaci, v ktorom bola podaná žiadosť o právnu pomoc, a zároveň prihliadať na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti. Vzhľadom na vyššie uvedené, bolo potrebné posudzovať splnenie podmienky materiálnej núdze osobitne v
15 BB-71S/89/2022

prípadoch uplatnenia nároku žiadosťou zo dňa 22.11.2022. Z obsahu administratívneho spisu bez pochybností vyplýva, že žalovaný zistil príjem žalobcu a príjem jeho manželky ako spolu posudzovanej osoby, pričom bolo zistené, že ich spoločný príjem vo výške 716,30 eur presahoval sumu 1,4/1,6-násobky sumy životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby 558 eur/637 eur od 01.07.2022, resp. 519 eur/593 eur od 01.07.2021, preto záver žalovaného o nesplnení podmienky stavu materiálnej núdze zodpovedal zistenému skutočnému (skutkovému) stavu a právne posúdenie predstavujúce podriadenie zisteného stavu pod konkrétnu právnu normu bolo vecne správne. Námitka žalobcu, že v danom prípade suma vo výške 716,30 eur predstavuje výdavky žalobcu a jeho manželky, neobstojí, nakoľko toto tvrdenie nezodpovedá obsahu administratívneho spisu. Rovnako neobstojí ani žalobná námietka, podľa ktorej sa v napadnutom rozhodnutí žalovaného uvádzajú zavádzajúce a ničím nepodložené skutočnosti, nakoľko zo správnej žaloby žalobcu nie je zrejmé, ktorých skutočností sa tvrdenie žalobcu týka. Táto námietka je všeobecná a nekonkrétna, a preto neumožňuje prieskum napadnutého rozhodnutia žalovaného zo strany správneho súdu.

46. Správny súd v tejto súvislosti vyhodnotil za nedôvodnú aj žalobnú námietku žalobcu o tom, že žalovaný nedostatočne vyhodnotil predložené listinné podklady. Zákonná úprava pre účely posudzovania výšky príjmu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 4 ods. 2 a § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci stanovuje ako rozhodujúce kritérium výšku jeho príjmu, t. j. v danom prípade sa vychádzalo z výšky vyplácaného invalidného dôchodku žalobcu a jeho manželky v rozhodujúcom období, pričom tieto informácie boli poskytnuté priamo Sociálnou poisťovňou. Správny súd má za to, že žalovaný dostatočným spôsobom preskúmal splnenie podmienok pre poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou alebo bez finančnej účasti žalobcu ako žiadateľa o právnu pomoc. Z preskúmaného rozhodnutia je zrejmé ako postupoval pri vyhodnocovaní splnenia prvej zo zákonom stanovených podmienok, a to majetkových pomerov žalobcu (§ 6 ods. 1 písm. a) zákona o poskytovaní právnej pomoci). Dostatočným a preskúmateľným spôsobom uviedol, čo bolo podkladom jeho rozhodnutia, akým spôsobom vyhodnocoval majetkové pomery žalobcu ako žiadateľa o právnu pomoc v rozhodujúcom období a ako dospel k záveru o nesplnení podmienok pre nárok na poskytnutie právnej pomoci. Pre zachovanie práv účastníkov sa vyžaduje odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nevzbudzuje pochybnosti o tom, ktorý zo zákonných dôvodov bol v konkrétnej veci naplnený a aké skutkové okolnosti k jeho naplneniu viedli, tak, aby sa účastník konania mohol uplatnením svojich procesných práv proti týmto dôvodom brániť. V predmetnej veci tieto skutkové a právne otázky aplikácie ustanovení zákona o poskytovaní právnej pomoci boli žalovaným zodpovedané. Pokiaľ ide o argumentáciu žalobcu, že v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 2C/21/2021 mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, správny súd uvádza, že správny súd je v zmysle § 134 ods. 1 SSP viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, pričom táto argumentácia žalobcu bola uplatnená až v replike žalobcu a správna žaloba žalobcu nepredstavuje výnimku podľa § 134 ods. 2 SSP, kedy správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi správnej žaloby. Na druhej strane správny súd považuje za žiaduce uviesť, že podmienky oslobodenia od súdnych poplatkov sú iné ako podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci (uvedené vyššie) a posúdenie ich (ne)splnenia je vždy
16 BB-71S/89/2022

individuálne vzhľadom na okolnosti konkrétnej veci, preto ani táto argumentácia žalobcu by neobstála.

47. Podmienky pre priznanie právnej pomoci sú určené taxatívnym spôsobom a právnu pomoc bez finančnej účasti alebo s finančnou účasťou je možné priznať iba za ich kumulatívneho splnenia. Žalovaný v rozhodnutí správne poukázal na to, že nesplnenie prvej podmienky vedie k záveru o neposkytnutí právnej pomoci, preto sa nebolo potrebné zaoberať splnením ostatných podmienok, medzi ktoré patrí aj podmienka zrejmej bezúspešnosti sporu. Žalovaný sa zaoberal aj možnosťou poskytnutia právnej pomoci v zmysle § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci a dospel k záveru, že vec, pre ktorú bola právna pomoc žiadaná, nie je takého charakteru, že by neposkytnutie právnej pomoci malo vážne následky a spôsobilo by vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žalobcu. Napokon vyhodnotenie tohto záveru žalovaným žalobca v správnej žalobe ani nenamietal. Nedôvodné je aj tvrdenie žalobcu uvedené v replike naznačujúce neúspech žalobcu v dovolacom konaní, že došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci a k nesprávnemu postupu v konaní, čím žalovaný spôsobil, že súd rozhodujúci o dovolaní žalobcu, v dôsledku nezastúpenia advokátom, dovolanie odmietol. Skutočnosť, že nepriznanie právnej pomoci vo forme právneho zastúpenia vo veci dovolania, kde sa vyžaduje obligatórne právne zastúpenie, v konečnom dôsledku môže vyústiť do odmietnutia dovolania, je zákonný dôsledok absencie právneho zastúpenia. Zákon ale neukladá žalovanému rozlišovať, či sa jedná o obligatórne právne zastúpenie alebo nie. Posudzuje možnosť priznania právnej pomoci len v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci, v ktorom, ale ani v žiadnom inom právnom predpise, nikde nie je uvedené, že na obligatórne právne zastúpenie žalovaný musí prihliadať.

48. Poskytnutie právnej pomoci zákon viaže na kumulatívne splnenie taxatívne vymenovaných podmienok. Keďže žalovaný dospel k záveru, že žalobca nespĺňa prvú zo zákonom určených podmienok, nebolo potrebné zaoberať sa splnením nasledujúcich zákonom stanovených podmienok pre priznanie právnej pomoci (§ 6 ods. 1 písm. b) a c) zákona o poskytovaní právnej pomoci). Správny súd uvádza, že žalovaný neposudzoval povahu sporu (podanie dovolania) z hľadiska bezúspešnosti, ale iba z hľadiska posúdenia podmienok pre poskytnutie právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, teda len z hľadiska existencie primeraných okolností, ktoré by v prípade neposkytnutia právnej pomoci s finančnou účasťou malo pre žalobcu vážne následky. Žalovaný však dospel v rámci voľnej správnej úvahy, ktorá mu bola zákonom zverená, k záveru, podľa ktorého v prípade žalobcu, ktorý sa mienil domáhať ochrany svojich práv podaním dovolania vo veci týkajúcej sa nehnuteľností (záhrad), ktoré mal žalobca dlhodobo užívať, nedôjde v žiadnom prípade k vážnym následkom alebo ujme na živote a zdraví žalobcu. Správny súd uvádza, že je pravdou, že účelom ustanovenia § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci je, aby sa právna pomoc dostala aj tým, ktorí nespĺňajú zákonné predpoklady na jej poskytnutie, ale sa nachádzajú v nepriaznivej finančnej, sociálnej, zdravotnej, či inak vážnej situácii. Zároveň však toto ustanovenie neotvára povinnosť automaticky priznať predmetný nárok všetkým osobám v ťažkých životných situáciách, ktoré o právnu pomoc požiadajú, ako to konštatoval aj Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v Rozsudku sp. zn. 5Svk/32/2023 zo dňa 27.04.2024. 17 BB-71S/89/2022

V prípadoch poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi musia byť kumulatívne splnené všetky podmienky, pričom nesplnenie čo i len jednej z nich znamená, že ďalšími podmienkami potrebnými na poskytnutie právnej pomoci (bezúspešnosť sporu a hodnota sporu) sa žalovaný nemusí zaoberať.

49. Keďže námietky žalobcu uvedené v správnej žalobe nie sú dôvodné, neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného, správny súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

50. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté vo vzťahu k žalobcovi podľa § 167 ods. 1 SSP a contrario tak, že žalobcovi, ktorý úspech v konaní nemal, súd náhradu trov konania nepriznal.

51. Tento rozsudok prijal senát správneho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contrario).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP). Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Podľa § 449 ods. 1, 2 SSP, (1) sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak 18 BB-71S/89/2022

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.